

Prof. Dr Seakle Greijdanus

1 Mei 1871 — 19 Mei 1948

Want deze is Mij een uitverkoren vat.

Handelingen 9: 15.

Woensdagavond, 19 Mei, des avonds om half acht, stierf, in het Rooms-Katholiek Ziekenhuis in Zwolle, Professor Dr S. Greijdanus; in volle verzekerdheid des geloofs.

Toen is hem gegeven, waar hij, in volkomen eenswillendheid met zijn God, reeds zoo lang naar had uitgezien: „onthonden en met Christus te zijn”.

Afgeroepen van zijn post op aarde, is hij ingegaan tot zijn taak, die hem in den hemel wachtte en die, in onderscheiding van den aardischen arbeid, door de Schrift rust wordt genoemd.

Dat is een schoon sterven geweest.

Professor Greijdanus was, in zekeren zin, een eenzame. Sedert November 1912 was hij weduwnaar. Kinderen had hij niet. Zijn broers in Amerika. Een zuster van zijn vrouw was al wat aan familie aan zijn sterfbed stond.

Maar om hem heen was een kring van mannen, jongeren en ouderen, die hem eerden en liefhadden als een vader, wier hart vol was van dankbaarheid, voor wat deze stervende voor hen was geweest, die zeer begeerden voort te arbeiden aan wat Prof. Greijdanus was begonnen te doen.

Om hem heen waren, in den geest, duizenden, van alle rang en stand, die uit de verte met hem meeleefden en meeleeden.

Ik geloof niet, dat er vaak iemand op zijn sterfbed zal liggen, aan wien zooveel gedacht, voor wien zooveel gebeden wordt als bij dezen stervende het geval is geweest.

Prof. Greijdanus is heengegaan als erkend geleerde, als een zeer bemind en hooggeacht Hoogleraar, als een Reformatoren van de Kerk, als een leidman, aan wien men zich gaarne toevertrouwde, als een vaderlijk vriend van zoovelen, die hem hadden leeren vertrouwen en liefhebben.

Een groote in Israël, wiens dood een groote leegte achterlaat, aan wien in de komende jaren dikwijls in smartelijk heimwee zal worden gedacht.

Professor Greijdanus; hoe zullen wij hem missen in de collegezaal; in de Kerken; in onze vergaderingen; in den vriendenkring.

Wat is dat toch, hoe kwam dat toch, dat deze mensch zulk een plaats heeft ingenomen, dat zijn sterven deze betekenis hebben kon?

Het zijn waarlijk niet geweest de „gunstige omstandigheden”, waaronder hij geboren werd en geleefd heeft, waaraan men dit toe zou kunnen schrijven.

Den eersten Mei 1871 werd aan een paar eenvoudige menschen in Arum een zoontje geboren, dat de echt Friesche, voor niet-Friezen moeilijk uit te spreken, naam Seakle kreeg; Seakle Greijdanus.

Achttienhonderd een en zeventig; dat was nog vóór de doleantie, toen de ouders van den kleinen Seakle nog tot de Hervormde Kerk behoorden.

Achttienhonderd een en zeventig; d.w.z., dat dit arbeiderskind op zal groeien in een tijd, waarin de armoede heerschte in de Friesche landen, in de jaren, waarin een arbeider zijn kinderen nauwelijks genoeg te eten kon geven.

Het huisje te Witmarsum waar Prof. Greijdanus gedurende zijn kinderjaren heeft gewoond. Het is tot heden in denzelfden toestand gebleven. (Deze foto en de volgende zijn genomen door student D. Deddens.)

In 1881, midden in die schrikkelijke crisis in het landbouwbedrijf, trok het gezin Greijdanus in het kleine huisje in Witmarsum, dat hierbij afgebeeld staat. Aldaar werd vader Greijdanus molenaar.

Gij moet Friesland kennen om de taal van dit kleine arbeidershuisje te verstaan.

Ik zie den kleinen Seakle voor mij, zoonals hij daar in- en uitging; een arbeidersjongetje.

Door moeders zorg keurig, maar om het kleine inkomen, sober, o zoo sober gekleed.

Een knaapje met een intelligent gezichtje, waarop de stoere wilskracht zich reeds afteekende; van wien de meester wel begreep: „dat er wat in zat”, maar — arm; en het liet zich niet verwachten, dat hij het ooit

verder zou brengen dan tot een flinken arbeider of (op zijn allerbest) tot een uitstekend handwerksman.

Wie zou hebben kunnen denken, dat dit kereltje op klompjes, hoe goed hij dan ook kon leeren ooit eed man zou worden, die als man van gezag in de exegese van het Nieuwe Testament, in het kerkrecht, in de Dogmatiek door vriend en vijand zou worden erkend, die als Reformatoren de vrije Gereformeerde Kerken het rechte spoor terug zou doen vinden?

Zoo hebben zijn ouders het gezien en zij hebben het niet hooger voor hem gezocht aan de „skammei” (het stoetje) van een schoenmaker.

Schoenmakersknecht werd hij; in Witmarsum, in Bijsa; weer in Witmarsum.

En al zat hij 's nachts op zolder, waar zijn slaapplaats was, te studeeren, al las hij, wat hij gripen kon —; wie kon vermoeden, dat dit het begin zou zijn van een loopbaan als nu in zijn sterven afgesloten werd.

Toch komt het langzamerhand zoo ver, dat het er iets op begint te gelijken, dat er meer van hem groeien zal, dan aanvankelijk verwacht werd.

Hij zoekt steun uit de Provinciale Kas voor hulpbehoevende studenten.

Hier behoefde zijn armoede geen struikelblok te wezen; zijn aanleg was meer dan voldoende. Maar nu is er weer iets anders, dat dreigt hem te zullen doen struikelen. De Heeren van de kas vreesden, dat zij zich zelf en de Kerken met dit jongmensch wel eens moeite op den hals zouden kunnen halen, want: „die Greijdanussen stonden bekend als lustige menschen”.

Niettemin komt het klaar.

Seakle wordt gymnasiast in Zetten. Een knap gymnasiast.

Maar een eenzellige jonge man, die niet verder komt dan zijn studie-cel. Hij moge dan knap zijn, zal hij ooit een plaats van invloed en betekenis in kunnen nemen?

Hij gaat naar de Vrije Universiteit.

Hij studeert. Met het studentenleven bemoeit hij zich niet.

Aan zijn boeken heeft hij genoeg. Ook moet hij, omdat hij over weinig geld beschikt, zich haasten om klaar te komen.

Is dat een student, die straks vooraan zal staan, leiding zal geven, een kring om zich heen zal hebben, die hem liefheeft en naar hem luistert?

Bovendien, hij komt in conflict met „Kuyper” en straks met „de Kuypers”.

Een wetenschappelijk conflict. In den studententijd, op het praeparatoir examen, bij zijn promotie; want Seakle Greijdanus promoveert.

Men zou zeggen: „een conflict met „de Kuypers”, dat zich ook in den loop der jaren doorzette, moest noodwendig iemands „carrière” breken; hoe zou een dominé, die dezen machtige tegen had ooit voor a an komen?

Dr Greijdanus wordt Dominé.

En daar hebt ge weer hetzelfde. „De man kan niet preeken”, zegt men in zijn dwaasheid. Men laat hem in kleine plaatsjes.

Hij mocht dan een geleerde wezen, die zelfs een mooi boek over de Openbaring schreef, een man, die trouw was in al zijn arbeid, men wilde hem toch maar niet. Paesens en Moddergat mochten hem hebben.

Niettemin gebeurt het wonder.

In 1917 moet er een nieuwe Professor in Kampen zijn. En de omstandigheden zijn zoo, dat de synode Dr Greijdanus wel benoemen moet.

Dr Greijdanus wordt Professor.

Hij werkt; hij doceert; hij schrijft. Niet meer te loochenen zijn zijn meer, veel meer dan gewone verdiensten.

En toch —; hij blijft achteraf.

Daar is in die jaren in het college van Hoogleraren, zelfs bij de curatoren van de School, een geest, die hem tegen is, die hem belemmert in zijn pogen de School omhoog, vooruit, tot volledigen afbouw te brengen. Hij heeft, (en wat heeft hem dat een verdriet gedaan) hij heeft met allerlei weerstanden te worstelen.

Hij wordt niet in het breede, kerkelijke, leven, een persona grata, hij staat daar als vereenzaamd. Hoe geleerd, hoe begaafd hij is, hij wordt niet de man. Hij heeft iets over zich, dat hem in den weg staat. Hij blijft in de schaduw.

Iets gemakkelijker krijgt hij het als Prof. Schilder komt, maar zijn plaats in de Kerken verandert daardoor niet.

Dan komt de „Vrijmaking” en nu op eenmaal, reeds dicht aan het einde van zijn leven, schiet hij omhoog.

Nu opeens wordt hij, wat hij reeds lang, om zijn persoon, om zijn gaven had moeten zijn, de erkende leidman, die den weg wijst, wien de tienduizenden volgen; de vertrouwde raadsman; bemind en geëerd als een vader, voor wiens bezit men God dankt, dien men niet dan met een traan in het oog kan zien heengaan.

„Mijn vader, mijn vader, wagens Israëls en zijne ruiters.”

Nu is toch, ondanks alles, wat het anders verwachten deed, zijn sterven geworden tot een machtig schoone zonsondergang.

Nu is toch deze mensch, die als arm jongetje, op klompjes speelde in het arme, vergeten Friesche dorpje, die gansch zijn leven met allerlei weerstanden te worstelen had, als een koning ten grave gedaald. Wat is dat? Ik zal het u zeggen.

In dat kamertje in Arum, waarin deze mensch geboren werd, heeft, door menschen niet gehoord, geklonken het Woord van den verkiezenden God: „Seakle Greijdanus, gij zijt Mij een uitverkoren vat om Mijn Kerk te dienen met uw verstand, met uw ijver, met uw liefde, met uw trouw. Gij zijt Mij een uitverkoren vat om Mijn Kerk in dit land, als zij, nadat Ik haar had vrijgemaakt, zich weer in boeien heeft laten staan, terug te leiden in de vrijheid; een uitverkoren vat om Mijn Kerk in deze landen van dwaalwegen terug te roepen, haar den rechten weg te wijzen en daarin te leiden; een uitverkoren vat om te sterven straks, uitgeworpen door wie niet wilden gehoorzaam zijn.

De molen, enkele tientallen meters van het woonhuisje te Witmarsum verwijderd, waar vader Greijdanus van 1877 tot 1893 molenaar was en waar de „kleine Seakle” dus vaak gespeeld heeft. In 1893 hebben de ouders de molen verlaten en hebben zich in Amerika gevestigd. Jaren voordien had Seakle echter reeds het ouderlijk huis verlaten.

maar bemind, geëerd, bewoond als een vader, door wie naar uw woord hadden willen hooren”.

En dat Woord van den verkiezenden God heeft hem vastgehouden van zijn geboorte af, zijn gansche leven door. Het heeft hem tegen alle verwachting in, over alle weerstanden heen, gedragen, gedreven naar de plaats, waar hij stervende stond.

De Verkiezing Gods, die aller leven beheerscht, maar die bij zeer velen schuilt gaat achter geschikte omstandigheden en gelegenheden, staat in het leven van Prof. Greijdanus in scherp geteekende lijnen en contouren voor ons.

Wie hiervoor oog heeft gekregen zal dezen mensch zien als een gave Gods, als één, dien de Heere in een gewichtig moment in de geschiedenis van Zijn Kerk in Nederland aan die Kerk heeft gegeven —; en hij zal, in ste van den man Greijdanus te prijzen, den Heere loven. „Den Heere loven, niet den man Greijdanus”, dat ligt geheel in de lijn van hem, die van ons ging.

Toen één van zijn leerlingen tegen hem op zijn sterfbed zei: „wij zijn dankbaar, voor wat gij voor ons beteekend hebt”, antwoordde hij: „als ik iets heb beteekend”.

Toen, op zijn jongste jubileum, gesproken werd van zijn commentaren, was hij nuchter genoeg om te zeggen, wat we! niemand geloof: „over twintig jaar zal men er niet meer naar zien, andere werken zullen hun plaats hebben ingenomen”.

Nooit heeft hij gezocht de plaats van een „leider”; hij heeft nooit bedoeld reformatoren te zijn.

Toen ik met hem sprak in den tijd voor de Vrijmaking bleek het mij zoo duidelijk, dat hij niet doelde op zooiets als „Vrijmaking“.

Hij deed, in trouw en gehoorzaamheid, eenvoudig, wat hij zich te doen zag gegeven. Wat er de gevolgen van zouden zijn, liet hij den Heere over.

Zoo love dan, wie den Heere en Zijn Kerk liefheeft, den Heere, voor wat Hij, naar Zijn verkiezing door Prof. Greijdanus heeft gedaan, in Prof. Greijdanus aan Zijn Kerk heeft gegeven.

In dit, voor deze aarde, nu afgebroken leven, heeft ons de Heere het bewijs gegeven, dat Hij Zijn Kerk niet vergeet, dat Hij ook machtig is te allen tijde mannen te verwekken en in het werk te stellen, die Zijn Kerk behoeft voor het behouden van haar plaats, voor het blijven vervullen van haar taak in deze bedeeeling.

Het leven en sterven van Prof. Greijdanus doe ons met sterk vertrouwen op —, en in groote trouw aan den Heer der Kerk voortstappen.

Laten wij maar waarachtig getrouw zijn, de Heere zal wel zorgen, dat het goed komt.

Ach —, Professor Greijdanus — Hij is van ons weggenomen. Nu hebben zijne oogen gezien de heerlijkheid, waar hij zoo naar verlangde. Nu is het armelijke jasje, dat hij droeg als arbeidersjongetje, nu is de schoenmakerskiel, nu is de toga van den Professor, vervangen door het kleed der heerlijkheid.

Nu, wat ik hem op aarde, in zijn eentje nooit heb hooren doen, nu zingt hij, nu zingt hij dat lied, dat ieder, die met open oog zijn leven op aarde beziet, uit dat leven hoort opklinken, het loflied Gode, Hem, uit Wien, door Wien en tot Wien alle dingen zijn:

„SOLI DEO GLORIA“.

D. v. D.

Dan zullen daar de blijde zangers staan...

Gedachten vermenigvuldigen zich, herinneringen dwarrelen dooreen, vanavond op Woensdag 19 Mei 1948, nu Professor Greijdanus niet meer is. Deze moeite zijn gedachten te kunnen formuleeren, schijnt een dissonant bij het heengaan van den geleerde, die het woord wanorde niet kende. Maar als we deze dagen telkens weer de zoo bekende gang van het Roomsche Katholieke Ziekenhuis doorgingen, konden we ons steeds niet realiseren, dat we kwamen voor Professor Greijdanus. Scherp en duidelijk werden we door het verloop van het aardse leven van dit kind van God bepaald bij de genadegift der Nieuw Testamentische Gemeente: we leven onder een open hemel. Op elke plaats in deze wereld kan God zijn kinderen oproepen.

Professor Greijdanus, stervende in een Zwolsch ziekenhuis, scheen ons ongerijmd, het paste volgens onze kleine menselijke berekeningen en gedachten niet in het kader van dit leven.

Zien we naar zijn portret op onze kamer, dan komt ons tegelijk die geheele sfeer van dat statig stille gedeelte van den rustigen Vloedijk voor den geest, dan zien we de twee ramen, bijkans met de regelmaat van de klok 's avonds licht uitstralend. Dat is de achtergrond van 't beeld, dat we van Professor Greijdanus bewaren. Deze achtergrond was symbolisch; het werkprogramma van den geleerde, het zonder onderbreking bezette leven bracht over een ieder, die den overledene mocht leeren kennen, een ongekende rust. De Kamper Nieuwe toren, waarop men in zijn kamer het uitzicht had, scheen voor dit leven van uurwerkregelmaat overbodig.

En nu..... telkens loopend door de gang van een Zwolsch ziekenhuis, om te vernemen hoe de toestand van den zieke was. De uiterlijke rust van een gang met genummerde kamerdeuren in het Maria-paviljoen ontving bij dit zijn laatste ziekbed het klimaat van de geestelijke diepte der eenige rust in leven en sterven beide.

Als we met de non-verpleegster spreken, treft ons de aan zijn persoon onvervreemdbare precisie, die zijn geheele leven heeft gekenmerkt. Tot het laatste is dit zoo gebleven. Van een college-geven in een der benedenzalen wilde hij in de laatste weken niet weten, hoeveel moeite het bestijgen van de trap hem ook kostte. Staande had hij gansch zijn leven de colleges gegeven, zoo bleef het tot het einde. Zoo was het, toen de thans overledene zijn huis bereidde voor de laatste reis naar Zwolle, begeleid door de Professoren Deddens en Veenhof.

Zoo zien we nog zijn eenvoudig alles zeggend gebaar op dien donkeren Decemberdag van het jaar 1940, toen Rector Magnificus Greijdanus zijn waardigheid overdroeg aan de in de Arnhemse gevangenis vertoevende Prof. Dr. K. Schilder. Met minutieuze voorzichtige nauwkeurigheid werd de keten over den rand van den kathedraal gelegd in de aula der Oudestraathoogeschool, waaruit ook dit kind van God werd verjaagd. Toen den volgende avond de in vrijheid gestelde Rector door de studenten de trappen was opgedragen naar de vroegere zaal van Fides, de kleine aula, toen weer dat zelfde nauwkeurige. Met 'n blijden lach over zijn gelaat nam Professor Greijdanus de lange witte doos, om den „ex-politieke gevangene“ met het teeken van zijn waar-

Doctor Ecclesiae.

digheid te sieren. Eenvoud kenmerkte geheel zijn optreden en werken. Eenvoud heerschte in de ziekenkamer van het Zwolsche ziekenhuis.

Bereid tot hooger heerlijkheid..... het Boek der Boeken in Grieksch en Nederlandsch op de tafel naast zijn bed. Het met zijn leven vergroeide blauwe boekje, het Griekse Nieuwe Testament en we herinneren ons de woorden uit zijn inaugurele oratie: Het Nieuwe Testament als boek is niet anders dan het papieren gewaad, waarin de Heere Christus Zelf voor ons treedt, eens doorzichtige omhulling onder welke Hij persoonlijk ons nabij komt met Zijn doen en spreken, toen Hij op aarde was.

En toch in dit leven bij Gods Woord was Professor Greijdanus niets menselijks vreemd. Voortdurend bezig met de dingen aangaande Jezus en zelfs de kleinste zorgen van het leven niet veropachtzamen. Nog den laatsten middag van zijn aardse leven de woorden: Naar den hemel gaan, dat is een groot ding.

Een gesprek met Professor Greijdanus over roeping duurde korter dan eenig onderzoek naar de beweegredenen. Maar die paar vragen, deed niet alleen alle afstand tusschen hoogleeraar en student wegvallen, maar werd bovenal één van die oogenblikken, die in waarheid onvergetelijk zijn, die men niet KAN vergeten.

Bij de majesteit van den dood... neen bij dit schrijven van zijn naam in Gods boek tot hooger heerlijkheid, zijn we stil..... zien we wel naar die rij boekwerken van zijn hand, denken we aan de telkens weer verrassend rijke begaafdheid, die God hem zonder ophouden schonk..... om het met zijn eigen woorden te zeggen..... in de praesens..... een niet aflatend geven, zonder ophouden.

En toch willen we dat alles nu niet noemen..... vanavond is onze lofsang stilte.

Toen we eenige weken geleden Professor Greijdanus bezochten in zijn verstilde huis, is dit ongedacht het afscheid geweest. In de salon met de twee groote schilderijen wachtten we, totdat we zijn voetstappen hoorden op de trap..... zooals we die kenden in de

collegegang. Hoeveel moeite het ook kostte, na het korte verblijf in de „studeerkamer“, ging Professor Greijdanus zelfs op ons verzoek niet in, om toch boven te blijven. Tot de voordeur ging hij mee..... alsof een hoog bezoeker in zijn huis was gekomen en geen alledaagsch student, zooals er tallozen zijn geweest met kloppend of opgelucht hart.

Het matte schijnsel van den vallenden avond viel over zijn gelaat met de verticale rimpels tusschen de wenkbrauwen.

We waren ontroerd over zijn innig teere gesprek als van Vader tot zoon, het was evangelieverkondiging.

En nu deze boodschapper heenging, die in zijn eenvoud op zijn sterfbed zich afvroeg of zijn werk wel beteekenis had gehad..... nu is het ons als op dien avond op den Kamper Vloedijk op weg naar het station Kampen-Zwolle, nu is het ons als in die bekende gang van het Zwolsche ziekenhuis..... de Boodschap blijft.

Toen Dinsdagavond laat uit Kampen werd getelefoneerd, dat Prof. Schilder van de trein uit Arnhem direct door moest gaan naar het ziekenhuis, meenden we reeds het einde nabij. Tegen middernacht kwam Da D. van Dijk. Toen deze den stervende vroeg, of hij nu spoedig naar huis ging, was daar plots een heldere reactie. In het Friesch sprak Da van Dijk Psalm 103 uit. Op eigen verzoek werd nog Jesaja 55 voorgelezen..... zoo ging de nacht voorbij.

Op Woensdagavond 19 Mei 's avonds half acht was het Gods tijd. In de wenteling der jaren, op den sterf-dag van Groen van Prinsterer, den man van het Evangelie tegen revolutie, werd de Sionsburger Seakle Greijdanus bij zijn naam genoemd.

We slaan vanavond, nu zooveel door hoofd en hart stormt, open, Professor Greijdanus' „Commentaar bij de Openbaring des Heeren aan Johannes“, hoofdstuk 21, vers 7..... we hooren nog zijn stem en we lezen: „Ik zal voor hem God zijn en hij zal Mij een zoon zijn“. We lezen zijn uitleg: „De zaak, waarover het hier gaat, moet een levensbehoefte zijn, die men niet missen kan en zij moet zoo hoog gewaardeerd worden dat men er alles voor trotseert“.

Nu stuwst zich in ons op, wat ons door de gedachten flitste in de hal van het ziekenhuis:

Dan zullen daar de blijde zangers staan.....

Al het tijdelijke verzinkt in het niet..... niet meer Professor van Kerken met een door menschen opgedrongen langen naam.

Vanavond..... tot in eeuwigheid..... alleen maar dit, dat alles is,zijn naam in Gods boek geschreven..... in eeuwige zaligheid.

Dan zullen daar de blijde zangers staan..... In zijn verklaring van dezen Psalm schrijft Prof. Dr. A. Noordt: „Reeds ziet de dichter den Heere zitten, bladerend in het hemelsche boek. Dit boek houdt de lijst in der Sionsburgers..... De Heere telt al die nieuwe burgers, zich verheugend over den aanwas en telkens opnieuw vaststellend: „deze is aldaar, is in Sion geboren“.

En die blijdschap des Heeren vindt haar aardse weerklink in den jubel der Sionskinderen, die den Heere dankend prijzen.....“

Dan zullen daar de blijde zangers staan..... in een Zwolsch ziekenhuis, straks rond zijn open groeve.

Professor Greijdanus is niet meer..... blijde zangers, dat God in zijn genade aan zijn kerken zulk een Sionsburger gaf.

D. WIJNBEEK.

Theol. stud.

PROF. GREIJDANUS, de slaaf van Jezus Christus

De hoofdredacteur vroeg mij om iets over Prof. Greijdanus te schrijven. Ik heb dat aarzelen en toch met blijdschap aanvaard. Want wij zijn bij dezen hoogleeraar groot geworden, en met zijn commentaren de pastorie ingegaan. En 't is een groot verschil iemands commentaren te lezen of zelf bij zijn kathedraal gezeten te hebben, waar zijn commentaren groeiden. Want bij den kathedraal leert men exegetiseeren, en groeit men met den docent mee, en ondergaat men zijn werkmethode, en groeit men ook zelf op tot zelfstandig werken. Bij den kathedraal is de meester, die zijn leerlingen zelfstandig maakt. Prof. Greijdanus heeft ons geleerd te exegetiseeren, en ons geleerd zelfstandig te werken. Hij heeft ons geleerd de Heilige Schrift te lezen, met name het Nieuwe Testament, geleerd eerbiedig en voorzichtig met den tekst om te gaan, acht te geven op den gedachten, op de beteekenis der woorden, op de woordschikking, op den zinsbouw, op werkwoordstijden, praeposities, partikelen enz. Hij heeft ons vertrouwd gemaakt met het taal-idioom van het Nieuw Testamentisch Grieksch in al zijn nuanceeringen. Hij doorkroop met zijn studenten den tekst zoo nauwkeurig, zoo gedetailleerd, en met zulk een akribie, dat het ons soms te veel was. Immers studenten zijn vaak haastig, en ongeduldig, en soms al heel gauw klaar met wat er staat. En velen vroegen zich wel eens af: moet het nu zoo? Het lijkt zoo pietepeuterig, zoo droog, zoo in de sfeer van den kamergeleerde. Maar achteraf hebben wij het wel begrepen. Toen ik eens bij een voorbereiding voor een tentamen de door Prof. Greijdanus gegeven exegese van den Romeinen-

brief op een groot vel papier nauwkeurig excerpeerde, en mij gehoorzaam onderwierp aan zijn methode van exegese, toen pas zag ik het geheel, en in dat geheel de details, en ging mij iets op van den rijkdom van den Romeinenbrief. Ik vond het heeltemaal niet vervelend meer, maar had een paar mooie dagen. En van dat oogenblik af heb ik gezien, wat Prof. Greijdanus voor ons beteekende. Hij heeft ons behoed voor overhaasting, voor te vlug klaar zijn met den tekst, voor inlegkunde. Hij leerde ons vragen naar de beteekenis van een brief, naar den gedachten, Hij leerde ons acht slaan op het geheel, en op het detail. Hij bracht zijn eerbied, zijn nauwkeurigheid, zijn akribie op ons over en won ons om amore voor zijn methode van exegese, welke eenvoudig berust op het geloof, dat de Heilige Schrift is het Woord van God, en door den Heiligen Geest is ingegeven. En als ik dan ook zijn arbeid op college zou willen typeeren, dan kan ik dat het beste doen door te zeggen, dat wij elken dag in Kampen een man den kathedraal zagen beklimmen, die niets anders wilde zijn dan een doulou, een slaaf van Jezus Christus, en die — van den Heere geroepen — zijn werkkraft en denkkraft wilde besteden voor het rechte verstaan der Schriften, om zoo studenten op te leiden tot dienaren des Woords. En wij hijzelf zulk een sterk roepingsbesef had, eischte hij van zijn studenten de inspanning van al hun krachten, en sleepte hij ze mee om ook doulou, slaven, te worden, om straks, wel toegerust, het Woord te kunnen bedienen. Zelf man van wetenschap, en door Gods genade een primus inter pares, was het zijn ideaal, dat alle